

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра гігієни та екології

СИЛАБУС

«Організація моніторингу стану здоров'я різних контингентів дитячих колективів»

Вибіркова компонента

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	229 «Громадське здоров'я»
кваліфікація освітня	Магістр громадського здоров'я
освітньо-професійна програма	«Громадське здоров'я»
форма навчання	заочна
курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	II курс, 4 семестр

Полтава 2024 рік

ДАНИ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача, науковий ступінь, учене звання	Матвієнко Таміла Миколаївна, к.мед.н., доцент закладу вищої освіти
Профайл викладача	https://ecology.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 609617
E-mail:	t.matviienko@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://ecology.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год.) – 0

Практичні (год.) – 12

Консультації – (год.) – 6

Самостійна робота (год.) – 72

Вид контролю – залік

Політика навчальної дисципліни

Шановні здобувачі вищої освіти!

Викладачі кафедри очікують, що Ви будете відвідувати всі лекції та практичні заняття, будете активними у міжсесійний період, під час якого освітній процес здійснюється у вигляді консультацій, виконаєте завдання з самостійної роботи, і як результат - успішно складете всі поточні оцінювання.

Якщо Ви пропустили заняття, Ви зможете відпрацювати їх відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в ПДМУ (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/d2v3WhcBOWnuedYRoBKRe7k1xnl4KtbB2r2NR2CG.pdf).

Запізнення сприймаються як неповага до викладачів та одногрупників.

Більшість наших занять проходить дистанційно. Ми очікуємо, що під час онлайн занять Ваші екрани будуть увімкнені.

Кафедра популяризує неформальну освіту!!!

Рекомендуємо долучатися до онлайн-курсів на освітніх платформах:

<https://portal.phc.org.ua/uk/>,

<https://courses.prometheus.org.ua/>.

та будь-яких інших, де розглядаються питання моніторингу дитячих організованих колективів.

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю; посилання на джерела інформації при використанні розробок, тверджень, відомостей, ідей; дотримання норм законодавства щодо авторського права та суміжних прав; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації тощо.

Обов'язково опрацюйте:

Кодекс академічної доброчесності
(https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfeqTTwy7bSS9MTIfSDrxtHezK6.pdf);

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/Sj670MBVmC9qGVuTmHU8k9ZGKuX3DlzIwRNr8pBu.pdf).

Наша кафедра знаходиться за адресою:
вул. Олеся Гончара, 12, м. Полтава (4 поверх КП «Полтавський обласний клінічний шкірно-венерологічний диспансер Полтавської обласної ради»).

Сторінка кафедри на сайті ПДМУ - <https://ecology.pdmu.edu.ua/>.

**Очікуємо партнерських взаємовідносин, вмотивованості, зацікавленості.
Гарантуємо професіоналізм та освітню підтримку!**

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна "Організація моніторингу стану здоров'я різних контингентів дитячих колективів" необхідна майбутнім висококваліфікованим фахівцям для набуття систематизованих наукових знань та оволодіння методик, що вивчають принципи формування, збереження та зміцнення здоров'я дітей та підлітків, підвищення стійкості дитячого організму до впливу несприятливих факторів навколишнього середовища, а також розробки шляхів та способів створення середовища проживання дитячого населення, яке зберігає здоров'я. Дисципліна включає новітні наукові дані з сучасних аспектів охорони здоров'я дітей та підлітків – виявлення факторів ризику та донозологічна діагностика захворювань, критерії гігієнічної оцінки здоров'я на індивідуальному та колективному рівні, загальні закономірності адаптації організму навколишнього середовища.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

"Організація моніторингу стану здоров'я різних контингентів дитячих колективів" як навчальна дисципліна використовує наукові дані і методи дослідження суміжних дисциплін: «Основи профілактичної медицини», «Громадське здоров'я», «Оцінка та забезпечення безпеки навколишнього середовища, праці та харчових продуктів», «Медичне право України», «Сучасні методи організації наукового дослідження в громадському здоров'ї», «Біобезпека та біозахист», «Охорони праці в галузі».

"Організація моніторингу стану здоров'я різних контингентів дитячих колективів" закладає основи для вивчення таких дисциплін як «Епідеміологічний нагляд. Профілактика та організація протиепідемічних заходів», «Медицина катастроф та надзвичайних станів», «Медицина катастроф», «Основи імунопрофілактики», та ін.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців знань, умінь і компетенцій, а також освоєння принципів збереження та зміцнення здоров'я дітей та підлітків, підвищення стійкості дитячого організму до впливу несприятливих факторів навколишнього середовища, оволодіння шляхами та способами створення середовища проживання дитячого населення, що зберігає здоров'я; створює засади для наступного вивчення дисциплін; закладає основи формування знань, умінь та навичок, виховання морально-етичних цінностей, які визначаються кінцевими цілями програми, необхідних у подальшій професійній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття студентами академічної компетенції (уміння вчитися), основу якої становить здатність до самостійного пошуку навчально-інформаційних ресурсів, оволодіння методами набуття та осмислення знання:

- принципів та методів оцінки впливу факторів навколишнього середовища на зростаючий організм;
- принципів донозологічної гігієнічної діагностики факторів ризику, що впливають на здоров'я дітей та підлітків;
- шляхів та способів створення доквілля дітей та підлітків, що зберігає здоров'я.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- критерії здоров'я, методи оцінки стану здоров'я та фізичного розвитку дітей та підлітків на індивідуальному та груповому рівні;
- основні закономірності зростання та розвитку дитячого організму залежно від біологічних та соціальних факторів;
 - фізіологічні основи здорового способу життя та концепцію факторів ризику як основи сучасних уявлень про профілактику захворювань у дітей та підлітків;
 - закони раціонального харчування дітей, методи оцінки фактичного харчування;
- критерії функціональної готовності та гігієнічні аспекти адаптації зростаючого організму до мінливих умов довкілля;
- механізми, шляхи та способи створення середовища проживання дитячого населення, що зберігає здоров'я;
- сучасні аспекти оздоровлення дітей та підлітків.

вміти:

- оцінювати показники фізичного розвитку, фізичної підготовленості дітей та підлітків;
- оцінювати фактичне харчування;
- визначати показники фізичної, розумової працездатності дітей та підлітків;
- проводити гігієнічну діагностику здоров'я, оцінку здоров'я на індивідуальному, колективному та груповому рівні;
- виявляти передхворобний стан організму дітей;
- складати плани заходів щодо гігієнічного навчання та виховання, формування здорового способу життя в дитячих колективах;
- виявляти та оцінювати фактори зовнішнього середовища, що впливають на стан здоров'я дітей та підлітків;
- проводити дослідження та давати оцінку умовам довкілля, навчання та виховання у різних типах дитячих колективів;
- оцінювати ефективність проведення гігієнічних та оздоровчих заходів у дитячих колективах;
- складати програми комплексних профілактичних заходів, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я дітей та підлітків

Тематичний план практичних занять із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті

№	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Оцінка стану здоров'я дітей та підлітків		
1	Оцінка фізичного розвитку як показник здоров'я дитини. <i>Фізичний розвиток підростаючого покоління, як із основних показників здоров'я. Методи дослідження фізичного розвитку. Методи оцінки фізичного розвитку індивідуума: метод індексів, метод сигмальних відхилень, за шкалами регресії, центильний метод. Визначення біологічного віку дитини. Комплексний метод оцінки фізичного розвитку.</i>	2
Змістовий модуль 2. Гігієнічні основи планування, облаштування та утримання закладів для дітей та підлітків		
2	Оцінка організації навчально-виховного процесу в освітянських закладах. <i>Гігієна навчальних занять у дошкільних навчальних закладах: гігієнічне обґрунтування організації занять з дітьми дошкільного віку. Гігієна навчальних занять у школах I-III ступенів різного типу, в тому числі у</i>	2

	<i>закладах освіти нового типу (гімназії, ліцеї, коледжі тощо), спеціалізованих школах, оздоровчих закладах. Гігієнічні вимоги до режиму дня, шкільного розпорядку і розкладу уроків, організації перерв. Гігієнічні вимоги до уроку і організації змін в школі.</i>	
Змістовий модуль 3. Основи режиму дня, навчально-виховного процесу і виховання дітей різного віку.		
3	<i>Гігієнічні основи навчально-виховного процесу в навчально-виховних закладах різного типу. Поняття про функціональну готовність до вступу до школи та шкільної зрілості. Медичні та психофізіологічні критерії шкільної зрілості. Методи визначення функціональної готовності дітей до навчання у школі. Визначення аналітичних та синтетичних функцій кори головного мозку. Комплексна оцінка результатів шкільної зрілості. Гігієнічна оцінка навчально-виховного процесу у загальноосвітніх закладах. Методи дослідження функціонального стану працездатності організму. Медичне забезпечення школярів.</i>	2
4	<i>Гігієнічні основи комп'ютеризації навчання дітей різного віку. Комп'ютеризація навчання як гігієнічна проблема. Основні вимоги до пристрою, дизайну та ергономічних параметрів комп'ютерної техніки. Вплив відеодисплейних терміналів та персональних електронно-обчислювальних машин (ВДТ та ПЕОМ) на функціональний стан та стан здоров'я дітей та підлітків. Неприятливі фактори кабінетів інформатики та обчислювальної техніки. Вимоги до влаштування, обладнання, утримання та регламентування режиму роботи в кабінетах інформатики та електронно-обчислювальної техніки. Особливості організації роботи з ВДТ та ПЕОМ у закладах дошкільної освіти.</i>	2
Змістовий модуль 4. Адаптація дітей різного віку до умов навколишнього середовища		
5	<i>Харчування дітей та підлітків як чинник їх здоров'я та розвитку. Принципи організації харчування в дитячих закладах. Наукові основи організації раціонального та лікувально-профілактичного харчування в дитячих установах. Оцінка адекватності харчування за меню-розкладкою, її корекція на основі аналізу стану здоров'я індивідууму та колективу дітей і підлітків. Штучна С-вітамінізація їжі, алгоритм її проведення в організованих дитячих колективах. Гігієнічні вимоги до шкільного сніданку та асортименту шкільних буфетів.</i>	2
6	<i>Гігієнічні особливості фізичного виховання та загартовування в дитячих закладах. Фізіолого-гігієнічні основи, цілі та задачі фізичного виховання дітей та підлітків. Поняття про рухову активність, її показники. Гігієнічне нормування рухової активності дітей та підлітків, профілактика гіпокінезії школярів. Основні види, форми та засоби фізичної культури. Методика гігієнічної оцінки уроку фізичного виховання. Гігієнічні вимоги до умов проведення занять з фізичного виховання. Організація загартовування в дитячих дошкільних та шкільних закладах. Основні принципи і методики проведення загартовування. Спеціальні процедури загартовування. Методики визначення ступеня загартовування організму. Визначення ступеня загартовування організму студентів.</i>	2
	Всього	12

Теми консультацій за модулями і змістовими модулями

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Оцінка стану здоров'я дітей та підлітків	2

2	Змістовий модуль 2. Гігієнічні основи планування, облаштування та утримання закладів для дітей та підлітків	2
3	Змістові модулі 3, 4. Основи режиму дня, навчально-виховного процесу і виховання дітей різного віку. Адаптація дітей різного віку до умов навколишнього середовища.	2
	Разом	6

Самостійна робота

№	Тема	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Оцінка стану здоров'я дітей та підлітків</i>		
1	Підготовка до практичних занять.	4
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять	
2.1	<i>Фактори, які впливають на здоров'я дитячого населення. Біологічні і соціальні закони росту та розвитку дитячого організму</i> Класифікація факторів навколишнього середовища, що впливають на стан здоров'я організму. Основні закономірності зростання та розвитку дитячого організму в залежності від біологічних та соціальних факторів. Біологічний та паспортний вік, вікова періодизація та їх значення для гігієни дітей та підлітків. Контингенти дітей та підлітків у віковій структурі населення.	6
2.2	<i>Оцінка стану здоров'я дитячого колективу.</i> Фізичний розвиток підростаючого покоління, як із основних показників здоров'я. Методи дослідження фізичного розвитку. Методи оцінки фізичного розвитку індивідуума: метод індексів, метод сигмальних відхилень, за шкалами регресії, центильний метод. Визначення біологічного віку дитини. Комплексний метод оцінки фізичного розвитку.	4
2.3	<i>Моніторинг динаміки функціонального стану центральної нервової системи дітей та підлітків під впливом різних видів діяльності.</i> Особливості вищої нервової діяльності дітей різного віку. Втома, її сутність, ознаки втоми у дітей. Перевтома у дітей та підлітків, її причини, ознаки і профілактика. Види діяльності, їх класифікація. Криві працездатності школярів протягом дня, тижня, року. Методи дослідження та оцінка динаміки функціонального стану центральної нервової системи дітей та підлітків під впливом різних видів діяльності «Шкільна зрілість» як медико-психологічна проблема. Визначення функціональної готовності дитини до навчання у школі. Гігієнічні вимоги до умов навчання і організації навчально-виховного процесу учнів шестирічного віку.	6
<i>Змістовий модуль 2. Гігієнічні основи планування, облаштування та утримання закладів для дітей та підлітків</i>		
1	Підготовка до практичних занять.	4
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять	
2.4	<i>Моніторинг факторів середовища виховання і навчання дітей та підлітків.</i> Гігієнічні вимоги до природного і штучного освітлення, повітряно-теплового режиму навчальних приміщень. Гігієнічні вимоги до обладнання основних приміщень навчально-виховних закладів меблями. Обґрунтування правильної робочої пози учня за партою. Гігієнічна оцінка забезпеченості учнів навчальними меблями	6
2.5	<i>Вимоги до дитячого одягу, взуття і предметів дитячого вжитку.</i> Вимоги до обладнання шкільного класу, житла, комп'ютерних кабінетів.	6

	Вимоги до конструкції та параметрів навчальних меблів як факторів забезпечення оптимальної пози учня за партою. Анатомо-фізіологічні особливості організму дитини, які необхідно враховувати при конструюванні та виготовленні одягу та взуття для дітей. Гігієнічні вимоги до дитячого одягу та матеріалів, з яких він виготовлений, залежно від віку, діяльності та пори року. Вимоги до дитячого взуття. Вибір взуття для дітей. Вимоги до предметів дитячих речей. Вимоги до дитячої іграшки. Контроль за використанням предметів побуту дітей у дитячих закладах.	
<i>Змістовий модуль 3. Основи режиму дня, навчально-виховного процесу і виховання дітей різного віку.</i>		
1	Підготовка до практичних занять.	10
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять	
2.6	<i>Добовий режим дитини і його фізіологічні основи. Режим дня в дитячих закладах.</i> Гігієнічні принципи навчання та виховання дітей та підлітків. Медичний контроль за навчально-виховним процесом. Фізіолого-гігієнічні засади режиму дня дітей та підлітків. Основні компоненти режиму дня, їхня тривалість, чергування в залежності від віку дитини. Гігієнічні засади нормування навчального процесу у школі.	4
2.7	<i>Трудове виховання, навчання і професійна освіта. Професійна орієнтація.</i> Вимоги до навчальних майстерень у школі. Медико-фізіологічні засади професійної орієнтації та консультації. Зміст та аспекти професійної орієнтації. Особливості медичного огляду школярів із метою лікарсько-професійної консультації. Поняття про медичні показання та протипоказання до трудової діяльності підлітків. Нормування трудової діяльності залежно від віку та стану здоров'я.	4
<i>Змістовий модуль 4. Адаптація дітей різного віку до умов навколишнього середовища.</i>		
1	Підготовка до практичних занять.	10
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять	
2.8	<i>Гігієнічні аспекти адаптації дітей до дошкільних та шкільних закладів. Проблеми соціальної дезадаптації дітей та підлітків.</i> Поняття про адаптацію, її загальні механізми та адаптивні реакції. Соціальна адаптація як медико-біологічна проблема. Ступінь тяжкості адаптації, фактори, що її визначають. Функціональні зрушення в організмі дітей раннього віку в період адаптації до дошкільного закладу та шляхи їх нормалізації. Медичне забезпечення підготовки дітей до вступу до дошкільного навчального закладу. Організація життя дітей у період адаптації до умов дошкільного закладу. Визначення ризику несприятливого перебігу адаптації до школи. Підготовка дитини до вступу до школи. Профілактика соціальної дезадаптації учнів.	4
2.9	<i>Організація літньої оздоровчої роботи в закладах для дітей та підлітків.</i> Фактори довкілля в оздоровленні та медичній реабілітації дітей та підлітків. Принципи організації та проведення оздоровчої роботи серед дітей та підлітків у літній період. Типи оздоровчих закладів для дітей та підлітків, медико-санітарне забезпечення їхньої діяльності. Зонування території оздоровчих таборів. Гігієнічні вимоги до умов відпочинку та оздоровлення дітей та підлітків. Оцінка ефективності перебування дітей у оздоровчому таборі.	4
	Всього	72

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується самостійно або у складі робочих груп (2-3 студента) за консультування викладачем протягом вивчення дисципліни за бажанням студента.

Основні форми індивідуальних завдань:

- бібліографічний пошук і вивчення літератури з певної теми, її узагальнення, складання огляду про сучасний стан проблеми (написання реферативної роботи), виступ з доповіддю на засіданні гуртка кафедри, студентських наукових конференціях тощо;
- опанування новітніх методів дослідження, виконання навчально-практичних студентських робіт;
- виконання тематичного завдання науково-дослідницького характеру, проектів, участь в експериментальних наукових дослідженнях кафедри та ін.

Перелік питань, який повинен засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни (форма контролю – залік)

1. Організація моніторингу стану здоров'я різних контингентів дитячих колективів як профілактична дисципліна, її зміст, задачі.
2. Актуальні гігієнічні проблеми дітей та підлітків на сучасному етапі розвитку суспільства.
3. Вікова періодизація дитячого віку. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку дитини на різних вікових етапах.
4. Основні законодавчі документи про охорону здоров'я дитячого населення.
5. Біологічні закони росту і розвитку дитини.
6. Соціальні закономірності росту і розвитку дитячого організму.
7. Акселерація росту і розвитку, основні теорії акселерації. Епохальна та внутрішньогрупова акселерація.
8. Стан здоров'я дітей та підлітків на сучасному етапі. Фактори, що його формують.
9. Сучасні підходи та методи вивчення оцінки стану здоров'я, фізичного розвитку індивідууму та дитячого колективу.
10. Показники здоров'я. Поняття «здоров'я» в дитячому віці. Критерії здоров'я. Групи здоров'я.
11. Фізичний розвиток як головний показник здоров'я в дитячому віці. Мета і задачі його вивчення.
12. Група показників фізичного розвитку. Методика їх дослідження та оцінки.
13. Постава, види порушень постави, оцінка постави.
14. Функціональні показники фізичного розвитку, методики дослідження і оцінки.
15. Поняття «біологічний вік», градація оцінки біологічного рівня розвитку дитини.
16. Показники біологічного рівня розвитку дітей різного віку.
17. Комплексна оцінка фізичного розвитку дитини.
18. Стандарти фізичного розвитку, вимоги до них, методика розробки.
19. Методи оцінки стану здоров'я та фізичного розвитку колективу дітей.
20. Поняття режиму дня, види режиму дня.
21. Гігієнічні принципи побудови режиму дня дітей різних вікових груп.
22. Фізіолого-гігієнічні основи організації навчального процесу в дошкільному навчальному закладі.
23. Гігієнічні вимоги до організації навчально-виховного процесу з дітьми молодшої, середньої, старшої і підготовчої груп ДНЗ.
24. Функціональна готовність дитини до навчання у школі («шкільна зрілість»), значення, методи визначення і оцінки.
25. Організація медико-педагогічного забезпечення на етапі вступу дитини до школи.
26. Гігієнічні основи організації навчального процесу з учнями шестирічного віку (вимоги до набору приміщень, учбового розпорядку і розкладу занять, методик проведення уроків).
27. Гігієна навчальних занять в загальноосвітній школі. Гігієнічні вимоги до учбового розпорядку занять, методики проведення уроку, організації перерв.
28. Гігієнічні основи комп'ютеризації навчання.
29. Фізичне виховання дітей та підлітків, його мета і задачі.

30. Вплив фізичного виховання на стан здоров'я і фізичний розвиток дітей та підлітків.
31. Види, форми і засоби фізичного виховання дітей та підлітків.
32. Організація фізичного виховання в дитячих дошкільних закладах.
33. Гігієнічні вимоги до організації і проведення уроку фізичного виховання у школі.
34. Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням в школі.
35. Принципи розподілу дітей на групи для занять з фізичного виховання. Контроль за місцями проведення уроків фізичного виховання в ДНЗ і школі.
36. Фізіологічна сутність, принципи, засоби і методи загартування дітей.
37. Фізіолого-гігієнічні основи трудового навчання дітей та підлітків.
38. Морфо-функціональні особливості організму дитини як основа гігієнічного нормування трудового навчання.
39. Гігієнічні вимоги до організації трудового навчання в школі I-II ступеня.
40. Гігієнічні вимоги до організації трудового навчання учнів старших класів.
41. Професійна консультація і орієнтація підлітків як медико-соціальна проблема.
42. Особливості обміну речовин і енергії організму, що росте і розвивається. Фізіологічні норми харчування дітей та підлітків.
43. Організація харчування дитячих колективів.
44. Гігієнічні вимоги до шкільного сніданку.
45. Гігієнічні вимоги до дитячих ігор та іграшок.
46. Гігієнічні вимоги до дитячих книжок, підручників, посібників.
47. Фізіологічні основи правильного положення тіла при різних видах діяльності.
48. Гігієнічні вимоги до навчальних меблів і їх розташування у шкільному класі.
49. Гігієнічні вимоги до повітряно-теплогового режиму, освітлення, водопостачання, каналізування та санітарної очистки закладів для дітей та підлітків.

Перелік практичних навичок, якими повинен оволодіти студент до заліку.

1. Проводити комплексну оцінку фізичного розвитку дитини, підлітка.
2. Оцінювати здоров'я дитини різного віку, дитячого колективу.
3. Складати план моніторингу здоров'я дитини та колективу дітей.
4. Розробляти заходи з підвищення рівня здоров'я дитини, підлітка, колективу дітей.
5. Проводити дослідження функціонального стану центральної нервової системи дітей та підлітків.
6. Складати раціональний режим дня дітей різного віку.
7. Визначати рівень функціональної готовності дитини до навчання у школі.
8. Проводити гігієнічну оцінку організації навчально-виховного процесу у закладах освіти різного типу.
9. Проводити контроль за організацією медичного забезпечення фізичного та трудового виховання дітей та підлітків.
10. Давати гігієнічну оцінку комплексу чинників шкільного середовища (природне і штучне освітлення, повітряно-тепловий режим).
11. Давати гігієнічну оцінку шкільним меблям, їх розташуванню у класі, відповідності парт (столів і стільців учнівських) зросту учнів.
12. Давати гігієнічну оцінку організації харчування в організованих дитячих колективах.
13. Давати гігієнічну оцінку меню-розкладу в дошкільному навчальному закладі та шкільного сніданку.
14. Проводити санітарну експертизу предметів дитячого вжитку (підручник, іграшка, одяг, навчальні меблі).
15. Давати гігієнічну оцінку умовам і режиму роботи учнів у комп'ютерному класі.

Методи навчання

- методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (інформаційно-рецептивний, пояснювально-ілюстративний; репродуктивний): пояснення; демонстрація (унаочнення);
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (проблемного

навчання; частково-пошуковий, пошуковий): робота в науково-дослідних групах; «мозкова атака»;

- методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності;
- самонавчання;
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні).

Форми і методи оцінювання

- вхідний контроль (визначення готовності здобувачів вищої освіти до засвоєння дисципліни);
 - поточний контроль (оцінювання якості засвоєння матеріалу окремих тем).
- Ці види контролю здійснюються у формі усного опитування, тестових завдань, самоконтролю тощо.

Система поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності студентів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів.

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю, дотримання правил академічної доброчесності.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях відповідно поточної теми та СРС. Засвоєння кожної теми контролюється на заняттях шляхом усного та/чи письмового опитування, тестування, вирішення ситуаційних задач, виконання практичної роботи (початковий контроль - як рівень готовності до занять та кінцевий - рівень знань та умінь).

Викладач оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням критеріїв оцінювання для дисципліни, розроблених з урахуванням узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття).

Критерії оцінювання знань студентів:

– **5 «відмінно»** – Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

– **4 «добре»** – Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю

- Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

– **3 «задовільно»** – Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

- Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні; володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

– **2 «незадовільно»** – Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

- Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Наявність оцінки «2» за поточну успішність не позбавляє студента права допуску до семестрової підсумкової атестації з допустимою мінімальною кількістю балів за поточну успішність, яка становить 122 бали.

Студент не має право перескладати поточні оцінки «2», якщо він має мінімальну суму балів для допуску до контрольних заходів. Поточні оцінки «3» або «4» не перескладаються.

Кількість перескладань поточної «2» обмежена двома спробами.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 200 балів) проводиться лише після останнього практичного заняття. Конвертація проводиться за таким алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до цього модулю (з точністю до сотих балу);

б) багатобальна сумарна оцінка поточної успішності за модуль отримується шляхом конвертації середнього балу згідно Положення про організацію та методик проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf)

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), що виставляються на кожному навчальному занятті за відповідною темою та кількістю балів за виконання індивідуальних завдань студентом. Для зарахування дисципліни студент має виконати вимоги навчальної програми та отримати за поточну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів (для 200 бальної шкали – не менше 122 балів) та виконати завдання з самостійної позааудиторної роботи.

Кількість тем практичних занять не передбачає окремого заняття для приймання заліку.

Результати складання заліку оцінюються за двобальною традиційною шкалою: “зараховано”, “не зараховано”.

Оцінка з дисципліни не виводиться (не конвертується) з оцінки ЄКТС.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Мультимедійні презентації.
4. Демонстраційні матеріали, інструкції до використання технічних засобів навчання (прилади та обладнання).
5. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок студентів (тести різних рівнів складності, ситуаційні задачі).

Рекомендована література

Базова

1. Гігієна та екологія: Підручник / [В.Г. Бардов, С.Т. Омельчук, Н.В. Мережкіна та ін.]; за редакцією В.Г. Бардова. – Вінниця: Нова Книга, 2020. - 472 с.

Допоміжна

1. Гігієна та екологія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів : англ. мовою / За ред. В. Г. Бардова. – 2-ге вид., оновл. – Вінниця : Нова Книга, 2018.– 688 с.
2. Гігієна та екологія: Підручник /За редакцією В.Г. Бардова. - Вінниця: Нова Книга, 2006. - 720 с.
3. Vladimir A. Korobchanskiy, Michael P. Vorontsov, Alisa A. Musulbas. - Hygiene and Ecology. - Kontrast Publishing Enterprise, Kharkov, 2006. – 165 с.
4. Комунальна гігієна / Є.Г. Гончарук, В.Г. Бардов, С.І. Гаркавий, О.П. Яворовський та ін.; за ред. Є.Г. Гончарука. - К.: Здоров'я, 2003. - 728 с
5. Норми радіаційної безпеки України. (НРБУ-97); К.:1997.-121с.
6. Основні санітарні правила протирадіаційного захисту України (ОСПУ-2001). - 136 с.
- 15.Норми радіаційної безпеки України. (НРБУ-97); К.:1997.-121с.
- 16.Основні санітарні правила протирадіаційного захисту України (ОСПУ-2001). - 136 с.

16. Інформаційні ресурси

Офіційне Інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>
Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>
Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>
Міністерство охорони здоров'я України <http://moz.gov.ua/ua/portal/>
Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/>
Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua/>
Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>
Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>
Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rnbo.gov.ua/>
Постійне представництво України при ООН <http://ukraineun.org/>
Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
Centers for diseases control and prevention <http://www.cdc.gov/>

Розробник: доцент закладу вищої освіти кафедри гігієни та екології Таміла МАТВІСНКО.